

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 16 aug. Men verwacht dezer dagen van de zijde der hier tegenwoordig zijnde Oostenrijksche en andere gevolmagtigden, eene officieele verklaring nopens de door hen genomen besluiten ter regeling der Duitsche aangelegenheden. De geruchten, die ten aanzien van den geest en de strekking dier besluiten in omloop zijn, wijken zoo van elkander af, dat wij ons onthouden moeten daarover reeds in bijzonderheden te treden. Dit staat echter vast, dat eerstdaags beslissende stappen zullen gedaan worden, om een einde te maken aan den staat van onzekerheid, waarin men zich reeds sedert zoo langen tijd bevindt.

Volgens mededeelingen uit Berlijn heeft de Pruisische regering het besluit genomen, in geen geval te gedoogen, dat de vergadering van gevolmagtigden, die onder den naam van engeren raad des bondsdags te Frankfort zijn bijeengekomen, over de aldaar bestaande bondskas beschikke, noch haar gebied te rekken buiten het gebied der aldaar vertegenwoordigde staten; wijders te volharden in de uitvoering van de bijzondere, met Baden gesloten, verdragen, doch een uitstel te verleenen, ten einde, zoo mogelijk, de gerezene zwarigheden door eene minnelijke schikking uit den weg te ruimen.

Uit Weenen wordt ons medegedeeld, dat de Keizer van Oostenrijk eerstdaags eene bijeenkomst zal hebben met den Koning van Beieren en den koning van Württemberg. Dit zal echter eerst plaats hebben na de aankomst van den graaf von Nesselrode, die binnen kort zijne terugreis naar St. Petersburg over Weenen zal aannemen. Deze laatste heeft, voor zijn vertrek van Kissingen nieuwe bevelen van den Keizer ontvangen, betrekking hebbende op eene bemiddeling tusschen de hoven van Berlijn en Weenen. De graaf von Nesselrode heeft in last, tot toegevendheid en eensgezindheid te vermanen.

Van de geneigdheid der Duitsche vorsten, om hunne sympathie voor de Bourbonische dynastie aan den dag te leggen, heeft de hertog van Nassau een sprekend bewijs geleverd, door het eerst een bezoek bij den hertog van Bordeaux te Wiesbaden af te leggen. Den 15 dinstdags niet in gebreke gebleven den hertog van Nassau nog dien zelfden dag een tegenbezoek te brengen. Dat Rusland hierbij de hand in het spel heeft, blijkt genoegzaam uit de omstandigheid, dat ook de grootvorstin Helena eerstdaags in Wiesbaden verwacht wordt, om den hertog van Bordeaux te bezoeken. Onder de reeds aldaar aangekomen bevindt zich mede de bekende Clerg, kamerdienaar van Lodewijk XVI, die vrijwillig diens gevangenschap in den Tempel deelde en hem tot aan den voet des schavots zijne trouwe diensten bewees; wijders de markies de Choiseul, de hertogen van Noailles, Coislin en Fitzjames, de prins de Chalais en nog vele andere vertegenwoordigers der oud-adellijke Fransche geslachten en hoofden der legitimistische partij. Tot heden is hun aantal reeds tot 140 aangegroeid, zoodat men te Wiesbaden zijnde, zich eene getrouwe en levendige voorstelling kan maken van eene Bourbonische hofhouding. Naar men weten wil, heeft dit legitimistische congres voornamelijk ten doel, ruggegraak te nemen nopens het te houden gedrag, op gelegenheid van eene eventuele verlenging van de presidentschap of levenslang consulaat van Lodewijk Napoleon, of liever, om de zaak bij haren rechten naam te noemen, gebruik te maken van elke gunstige gelegenheid, om den ouderen tak der Bourbonische dynastie weder op den Franschen troon te brengen. Dat ter volvoering van dit plan, de legitimisten op den bijstand van meer dan eene groote mogendheid rekenen, dit laat zich met genoegzame zekerheid aannemen.

Volgens verzekeringen van gelooft Oostenrijksche kabinetsgezanten, inzonderde, dat de aanmars van een enkel Badensch bataillon, de onmiddellijke bezetting van het Groothertogdom Baden door Oostenrijksche troepen ten gevolge zal hebben. Het daar toe bestemde corps is 25,000 man sterk en ligt in Yorarlberg, onder bevel van den luitenant-generaal Legelisch, die zijn hoofdkwartier te Bregenz heeft.

De Lloyd bevat een artikel over het verdrag tusschen den Roomschen Stoel en Sardinië, en meent, dat de eerstgenoemde zich ten dezen opzichte in eene zeer ongunstige gesteldheid bevindt, daar de toestand, waarin de Kerkelijke Staat verkeert, weinig geschikt is om sympathie op te wekken voor het pauselijke bewind.

Uit Turijn schrijft men van den 12den, dat de wachten versterkt waren, omdat men demonstratiën van het volk tegen de kloostersbroeders *Oblati della consolata* vreesde. Het dagblad der geestelijkheid *Il Monarca* is weder verschenen.

17 aug. Gelijk de Pruisische Regering op 15 dinstdags te Kassel eene wijziging van het tollarief heeft aangekondigd, welke vooral zou strekken tot meerdere bescherming der inlandsche fabrieknijverheid, zoo heeft zij ook het in 1844, namens het tolverbond met België gesloten handelsverdrag

opgezegd, tengevalle van eenige inlandsche industriën, bijzonder van de ijzerbewerking, die door de Belgische concurrentie nadeel lijden. Doch even als de voorgestelde wijzigingen, vindt ook de afbreking van het, in menig opzigt, voor het Tolverbond voordeelige tractaat met België, bij velen afkeuring; men acht het voor het algemeen onbillijk en schadelijk den prijs van een artikel van zoo algemeen gebruik als het ijzer, kunstmatig te verhoogen. Verder wordt aangevoerd, dat Pruisen, door op te houden België te begunstigen, het eenige, tot nog toe zoo goed werkende middel, om Nederland tot billijkheid jegens Duitschland te dwingen, laat varen. Eindelijk en vooral, dat België, hetwelk niet groot genoeg is om zelve alle de producten zijner nijverheid te verbruiken, daarvoor nu een nitweg in Frankrijk zal moeten zoeken. Reeds wordt in Parijsche dagbladen de in de laatste jaren meermalen ter sprake gebrachte tolvereiniging van België en Frankrijk op nieuw aanbevolen. Hoe de Fransche regering hier over denkt, is nog niet gebleken; zeker zou zij, ook ter uitbreiding van haar staatkundigen invloed, zoodanige vereeniging wenschen, welke echter de belangen van onze Fransche nijverheidstakken zou benadeelen. De Koning der Belgen heeft in een eigenhandigen brief aan den Koning van Pruisen verklaard dat België, tenzij er weer een aannemelijk verdrag met het tolverbond tot stand kwam, zich in de armen van Frankrijk zou moeten werpen.

Men verneemt dat op het Tolcongres de meerderheid zich verklaard heeft tegen het in overweging nemen van Oostenrijks voorstel eener Duitsch-Oostenrijksche tolvereiniging, maar dat ook de door Pruisen voorgestelde tariefwijzigingen veel tegenstand vinden. Evenwel is het gerucht dat eenige regeringen na het met 1851 afloopende tijdperk, uit het Tolverbond zouden treden, ongegrond.

ENGLAND.

Londen, 17 aug. De Times vreest, dat de hoop, in de sluitings-aanspraak uitgedrukt, ten aanzien van het spoedig herstel des vredes in het noorden, nog niet zoo ras zal verwezentlijkt worden. Voor een week liet het zich vermoeden, dat de Denen zich met het bezetten van het betwiste hertogdom zouden vergenoegen; doch volgens de jongste bijzondere berigten van het krijgstoneel, scheen de Deensche bevelhebber zich gereed te maken tot het aanvallen van het leger der hertogdommen in deszelfs stelling, en den oorlog te eindigen door een nog zoo bloedigen slag.

Het blad betreurt dit, omdat van beide zijden reeds genoeg bloeds, voor welk beginsel dan ook, gestort is. Het viert zich intusschen nog, dat de geest in de hertogdommen meer tot bezinning komt; dat men er begint te bevroeden, dat de Duitschers aan de in 1848 beoogde geheele inlijving van de hertogdommen niet meer denken; dat de Koning van Pruisen, de Duitsche Bond en de Koning van Denemarken thans eenstemmig zijn; waartoe zouden zij zich dan dood vechten tegen den Koning van Denemarken om het mogelijk genot van een bondgenootschap met den Koning van Pruisen en zijnen Bond?

Het blad ducht, in de stemming en bij de gelijke dapperheid over en weder betoond, eene verpletterende zege der Denen, die eene andere uitkomst zoude kunnen hebben, dan zij er van verwachten. Matiging in de overwinning betaamt althans in een tijdvak, waarin men het behoud des vredes zoo luide hoort verkondigen, als noodzakelijk voor de welvaart aller volken. Het is aan het innig besef van die noodzakelijkheid, dat ten minste de twee groote mogendheden, die in de zaak konden betrokken worden, den vrede bewaard hebben, hoe bloedig de versterking tusschen de geschildvoerende partijen geweest zij.

Het stoomschip *Asia* heeft berigten uit New-York tot 8 aug. aangebragt. De slavenwet was door den senaat aangenomen, nadat de clausulen betreffende Californië en Texas daarvan waren afgescheiden. Eene magt van 1800 man had zich aangeboden, om tegen Nieuw Mexiko op te rukken, dit aanbod was aangenomen. Te New-York was wederom voor drie millioen dollars aan stofgoud ontvangen. De berigten uit de mijndistricten in Californië luidden hoogst verblijdend.

De *Globe* deelt mede, dat de regering op het advies, uitgebragt door de commissie, belast met het onderzoek van de postdienst, onmiddellijk de noodige maatregelen zal nemen, om met alle haar ten dienste staande middelen de vroegere orde van zaken weder te herstellen, voor zoo verre dit de zondagsdienst betreft.

Het bedrag der in omloop zijnde biljetten van de bank van Engeland is verminderd met 564,795 £ en dat van haar edel metaal met 20,140 £.

Een brief uit Kilsrush (Ierland) in het *Clare Journal*, berigt, dat de aardappelziekte zich met meer snelheid uitbreidt dan in het vorige jaar en dat de oogst dier aardvrucht aldaar schier geheel weg is.

De laatste berigten uit Lissabon melden, dat de junta voor de openbare schuld aan de hander van binnenlandsche schuldbrieven heeft kennis gegeven, dat zij de betaling kunnen intrekken van het verschuldigde dividend over het eerste halfjaar

van 1849, en dat gelden worden overgemaakt tot betaling van hetzelfde dividend van de buitenland-sche schuld.

BELGIE.

Brussel, 18 aug. Het water is aanvankelijk nog steeds wassende gebleven. De geheele voorstad van Anderlecht tot aan het plein Saint Gery staat onder water, zoodat daar alle communicatie is afgesneden. De wateren der Senne, welke eene verbazende hoogte bereikt hadden, waren in den nacht van Zaterdag op Zondag reeds tot het Muntplein genaderd en hadden al de aangrenzende straten onder water gezet.

Bij de kerk de *Bon-Secours* en eenige straten van de wijk der Oude Markt, staat het water vijf voet hoog. Tegen het midden van den afgelopen nacht is het water echter tot staan gekomen. Op dit oogenblik, 11 ure des ochtonds, heeft men eene vermindering van 1½ voet waargenomen. De te weeg gebragte schade is ontzettend groot. De koopwaren, welke zich in verscheidene pakhuizen bevonden, zijn geheel vernield. Ook noemt men verscheidene personen, die in het water het leven hebben verloren.

Ten gevolge dezer overstromingen is de circulatie langs de noorder- en wester-spoorweglijnen afgebroken. De trein uit Parijs was genoodzaakt te Bergen stil te houden, van waar de depêches in eene boot zijn overgebragt, hoewel met de grootste moeite. De communicatie langs den spoorweg van Brussel naar Braine-le-Comte is afgebroken.

Ook uit al de omliggende gemeenten luiden de berigten hoogst bedroevend, zoo wegens de hoogte des waters, als wegens het onweder, dat boven sommige plaatsen is losgebarsten. Vooral te Charleroi had het water eene verbazende hoogte bereikt, en bleef het nog rijzende. Te Etterbeek en Hal had de overstroming nagenoeg opgehouden.

In de beide Vlaanderen en Henegouwen zijn alle rivieren buiten hare oevers getreden. Een gedeelte der provincie Antwerpen staat insgelijks onder water. Vooral de omstreken der stad Mechelen hebben veel te lijden.

Men verneemt, dat de vermaarde *Lola Montes* zich thans in België, waarschijnlijk te Brussel, bevindt, werwaarts zij getuigt is ten gevolge eener oplichting op groote schaal, welke zij te Parijs heeft gepleegd.

Toen zij Spanje verliet, waar haar echtgenoot, de heer *Heald*, zich van haar gescheiden had, kwam zij te Parijs en huurde daar voor den tijd van 20 jaren een prachtig hôtel in de Champs Elysées, hetwelk zij op de meest schitterende wijze meubilerde. De behanger, die de meubilering aannam, kon geen huisraad vinden, dat prachtig genoeg naar haren smaak was. Boule en ingelegd werk, Venetiaansche spiegels, Saksisch porselein, Smirnasche tapijten, — waren schier nog te gering voor de dame. Haar ledikant alleen, dat uit gedreven en verguld bronswerk bestond, kostte 16,000 francs, zonder dat er nog het minste beddegoed in was. De spreij had aan de Keizerin *Maria Louisa* toebehoord, en was een meesterstuk in *point d'Alençon*, gewerkt met figuren van honigbijen en met de naamcijfers van de Keizerin en van *Napoleon*; in het vorige jaar was die spreij te Parijs voor 14,000 francs verkocht door de kameniers, aan welke de Keizerin (overleden als Hertogin van Parma) haar nagelaten had.

Men zal zich een denkbeeld van de pracht die in het hôtel heerschte kunnen vormen, wanneer men verneemt, dat in de zes kamers van het hôtel voor 480,000 fr. meubelen aanwezig waren. Zij had den behanger eene geringe som op rekening gegeven en zou den 10den dezer maand de geheele schuld afdoen. Hij vervoegde zich op dien dag ten harent, maar bemerkte met schrik dat een deel der kostbare meubelen spoorloos verdwenen was. *Lola* wist hem met eenige vertelsels gerust te stellen; zij verhaalde hem echter, dat zij zich buiten de mogelijkheid bevond om nu de geheele som af te doen, maar dat zij hem toch eene aanzienlijke som op rekening zou geven. De behanger bewilligde er in; zij trad een zijkamertje binnen om het geld te halen . . . maar vergat terug te komen. De schuldeischer liet het hôtel van onderen tot boven doorzoeken, maar *Lola* was niet te vinden. Zij was ontvlugt en had daarbij de bovengemelde kostbare spreij medegenomen.

Er werd een bevel van gevangenneming tegen haar uitgevaardigd; doch na een kort verblijf bij eene voormalige actrice van het Odeon, eene vriendin, nam zij te Pontoise plaats op den spoortrein, en moet zij woensdag morgen hier te Brussel zijn aangekomen, met het paspoort eener dienstmaagd, de kere *Clarisse Haudan*, wier signalement echter weinig met het hare overeenkomt, daar zij schier twee malen ouder is dan zij.

voor waarschijnlijk dat *Lola* ook de meubelen verlaten heeft, ofschoon het bij de doorzoeken, len om een weinig oort te berekenen. In Frankrijk, Engeland, Spanje en Portugal zijn voor haar gesloten. Men rekent de waarde van hetgeen zij onder de hand verkocht kan hebben op 150,000 francs; de hertog van *Maria Louisa* was nog niet betaald. Als eene aardigheid deelt men ook mede, dat eene vruchtenverkoopster in de rue Montaigne te Parijs, 68

francs van haar moest hebben, alleen wegens pruimen.
De laatste maal dat ik *Lola* zag — zoo schrijft een correspondent van een der bladen — was bij een firmaard recensent. Zij viel als eene bom in zijn schrijfwertrek, uitroepende: »Ecco mi! daar ben ik!» Daarop begon zij *sans façon* haar mantille af te leggen, haar hoed af te zetten, hare handschoenen uit te trekken, haar doek af te doen: zij begon voornemens te zijn van nog verder te gaan, toen de recensent uitriep: »He! he! mevrouw, denk dat gij bij een getrouwd man zijt!» — »O zoo, is dat de zaak?» antwoordde zij zeer bedaard, trok al het afgelegde weder aan en verdween, een zoodanige geur van reukwerken nalatende, dat men de vensters moest open zetten, om er geen hoofdpijn van te krijgen.

FRANKRIJK.

Parijs, 27 aug. De algemeene aandacht blijft bijna uitsluitend gevestigd op de reis van den President der Republiek. De dagbladen melden echter alleen zijne aankomst te Châlons op den 14den en telegrafische dépêches over zijne aankomst en zijn vertrek te Lyon. Uit de laatstgemelde dépêche blijkt, dat de President zeer goed, zowel door de autoriteiten als door de bevolking, is ontvangen. Talrijke deputatiën uit de naburige plaatsen waren den President komen begroeten. In die dépêche wordt ook gemeld, dat meer dan 2000 inwoners van la Guillotière hadden geprotesteerd tegen het besluit van den gemeenteraad. Eene dépêche uit Lyon van den 16den meldde, dat de generaal *de la Marmora*, Sardiniësch-minister, aldaar was gekomen, om namens den Koning van Sardinië den President der Republiek te begroeten. Eene telegrafische dépêche uit Lyon van den 17den des morgens meldde, dat de President die stad, zeer voldaan over zijn bezoek, verlaten en zijne reis voortgezet had. Tot dusver heeft men alleen omstandiger berichten ontvangen, door middel der ministerieele dagbladen, aangaande de reis van Dyon naar Châlons en aangaande de aankomst in laatstgemelde stad. De vroegere berichten echter, welke wij van die dagbladen omtrent de reis ontvangen hebben, raden tot behoedzaamheid aan. Evenwel schijnt zooveel zeker, dat over het algemeen de ontvangst vrij hartelijk is geweest en zelfs schoon het, dat de socialistische demonstratiën al minder en minder werden, naar gelang de President al verder en verder doordrong in de departementen waar de roode republikeinen de overhand hadden. In het algemeen ook schijnt het, dat de President in zijne antwoorden en redevoeringen zeer veel verstand en tact aan den dag legt en elk op eene gepaste wijze weet toe te spreken. Zoo hebben wij gisteren reeds melding gemaakt (*zie ook hier onder*) van zijn gepast antwoord aan den maire van *Fixin* die aandrang op de gratie van *Guinard*. Zoo verhaalt men ook, dat men hem te Dyon zeide, dat hij Frankrijk gered had en dat hij welkom was in het aloude Bourgogne. De President liet zich den titel van hersteller der orde welgevallen en hij gaf tevens zijne vreugde te kennen, dat de naam van het roemruchtige hoofd van zijn familie zijn invloed in Frankrijk en Europa had behouden. Te Chagny ontving hij op eene beleefde wijze den wensch van den gemeenteraad tot herziening der grondwet; te Vougeot een mandje wijn van den oogst; de President neemt alles aan.

Te Châlons bleef hij slechts korten tijd stil houden, en er werd weinig gesproken; dit doet niet gunstig over Châlons denken. Te Tournus gaf hij aan de maire te kennen, dat hij zich gelukkig zal achten, wanneer de geestelijkheid hem onder de ijverige verdedigers der godsdienst wil tellen. Vermoedelijk zijn de bewoners van Tournus goede katholieken. Te Macon is het bewind nog al Bonapartistisch; de maire bragt een toast uit op den eersten consul, op den keizer en op zijn waardigen erfgenaam *Lodewijk Napoleon*. Ditmaal kon de President openhartiger zijn en hij antwoordde met warmte, dat indien het departement der Saône en Loire op nieuw den weldadigen invloed van het genie des keizers erkent, hij er zich over verheugde, daar dit een terugkeer was tot het vroegere voorwerp hunner gebedtheid. Onpartijdigen zijn van oordeel, dat de President door al zijn antwoorden af te wisselen en naar elks geest toe te spreken, blyken geeft van zijnen toestand goed te begrijpen. Lyon, alwaar de President laatstelijk is geweest, werd door hem in den ochtend van den 17den verlaten.

Op het bureau der academie is dezer dagen eene brochure gedeponeerd, welke uit meer dan een oopunt, belangwekkend mag genoemd worden; het is een volledig verslag van de debatten voor het gerecht te Boston, in den moord, gepleegd door *John Dill*. Het meest interessante van de zaak is de geheele brochure, 70 compres, geschiedt te New York is gedrukt en is gisteren gisteren naar een oop, door den telegraaf letter, over letter overgeseind.

De Italiaansche dagbladen bevatten niets nieuws over de Turijnsche zaak. Indien men een Parijsch dagblad mag gelooven, zoude men mogen hopen op eene vreedzame schikking tusschen het hof van Rome en de Italiaansche regering. De zaak van *Santa Rosa* zoude met die gevolgen hebben, welke men er van getreest had en de diplomatische betrekkingen zouden niet afgebroken worden. Welligt is dit laatste spint waar, maar aan eene volledige schikking hecht men voor alsnog weinig geloof.

— De maire van Chagny, in het departement Côte d'Or, heeft, toen de president dié gemeente bezocht, hem, na het houden eener toespraak, een extract uit de notulen van den gemeenteraad ter hand gesteld, houdende den eenparigen wensch der leden, dat de constitutie herzien worde.

Een ministerieel blad geeft als volgt verslag van de wijze, waarop de president den namiddag en avond van 13 augustus heeft doorgebracht.

De president reed uit om het metaalen standbeeld van keizer *Napoleon* te bezichtigen, dat zich op het landgoed van den heer *Noysat* te *Fixin* bevindt. Toen hij daar aankwam stonden meer dan 20,000 menschen verzameld om hem op te wachten; bij zijne komst begroetten zij hem met daverend gejuich. Het standbeeld is levensgroot en staat op een voetstuk, hetwelk op een bewassen heuvelje geplaatst en door cypressen omringd is. Op een der zijden leest men: *Aan Napoleon, door Noysat, grenadier van het eiland Elba*. De heer *Noysat* nam, nadat de president het kunstwerk eenige oogenblikken beschouwd had, het woord en dankte zijnen hoogen gast voor de eer van het bezoek. Met veel geluk kweef hij zich van die taak, tot dat hij zich ongelukkig door het vuur zijner rede liet vervoeren, om zijn leedwezen uit te drukken, dat zijn vriend, de door het hoog gerechtshof te Versailles veroordeelde volksvertegenwoordiger *Guinard*, niet begnadigd was door den President, terwijl hij de hoop te kennen gaf, dat diens bezoek te *Fixin* het teken zou wezen voor de bevrijding van zijnen ouden vriend.

Deze ongepaste toespraak wekte algemeene verbazing; men begreep niet hoe het mogelijk was, dat de heer *Noysat* de kieschheid zoo verre vergat. De president verloor zijne bedaardheid niet, maar antwoordde op vasten toon: »Ik kwam hier uit vrije beweging, om u dank te zeggen voor de treffende hulde die gij den Keizer gebracht hebt, door dit gedekteken ter zijner herinnering op te rigten. Gij doet mij daar echter een verwijt, waarop ik niet was voorbereid. De mannen waarvan gij spreekt, zijn door het hoog gerechtshof veroordeeld; de wet heeft hen getroffen en wij moeten allen de wet eerbiedigen. Staat het uur der amnestie, dan zal de nationale vergadering over hun lot beslissen, — niet ik!»

Dit voorval heeft verder het onderwerp van alle gesprekken uitgemaakt. De heer *Noysat* behoorde desniettemin des avonds tot de genoodigden aan de tafel van den President.

— De *Armoricaïn* van Brest van 13 dezer deelt het volgende bericht mede:

Volgens een brief van St. Paul de Loando op de westkust van Afrika is eene botsing, die erge gevolgen had kunnen hebben, voorgevallen tusschen de Fransche stoomkroet *Espadon* en de Engelsche brik *Spy*. Deze laatste namelijk heeft in een zeer donkeren nacht op de *Espadon* geschoten; in antwoord hierop zond de kommandant van het Fransche vaartuig hem eenige kogels terug, plaatste zich dicht bij de *Spy* en dreigde het vuur te zullen voortzetten, indien de bevelhebber der Engelsche brik geene verontschuldiging maakte voor zijn onbehoorlijk gedrag. Werkelijk werd hieraan voldaan en de Engelsche kommandant vroeg aan boord van het Fransche vaartuig ten aanhoore van den stat major en de equipage, om vergiffenis voor het gebeurde. Daarop vervolgde ieder schip zijnen eigen koers. Gelukkig zijn aan geen van beide kanten ongelukken voorgevallen.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 19 aug. Het heeft Z. M. behaagd bij besluit van den 5den augustus 1850, no. 57, B. de straf des doods met den strop, waartoe de l's Bosch gedetineerde flankeur *Petrus Hooger-vorst*, ter zake van diefstal van goederen, waarbij hij als schuldwaht geplaatst was, is veroordeeld, te verwisselen in vijf jaren kruiwagenstraf, met instandhouding der mede tegen hem uitgesprokene verval-len verklaring van den militairen stand.

— Z. K. H. Prins *Frederik* word heden avond van Hoogstdezelvs reis naar Zweden op het huis *de Paauw* terugverwacht. Z. K. H. zal op zijne reize herwaarts een bezoek afleggen bij H. M. de Koningin-Weduwe, te Soestdijk.

— Morgen dinsdag ochtend ten elf ure zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene zitting houden, tot het ontvangen der organieke welten, die, ingeolge het 5e add. art. der Grondwet, nog gedurende deze zitting aan de Kamers moeten worden voorgedragen; terwijl er ten half twee ure eene Vereenigde Zitting van de beide Kamers zal plaats hebben, waarin de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal namens den Koning door den minister van Binnenlandsche Zaken zal worden gesloten en met welk tijdstip de beide Kamers zullen zijn ontbonden.

Kuppen, 27 aug. Een zekere zoogenaamde oetenaar, volgens zijn zeggen, eene ingeving van den Heere ontvangen, dat het Vriesche dorp *Paesens* door vuur, op het Moddergat door water zonden vergaan, om huise vreden. Dien tengevolge vertrokken van daar op *Londen* 21 juli 12 personen, even als *Loth* en zijne huis, met het strafbaar des Heeren te ontgaan, onder het zingen van Psalmen, hun koers oostwaarts nemende, zooals hun gezegd

was. Aan de Dockumer Nieuwzijlen gekomen, keerden drie vrouwen terug; de overige negen personen, zijnde zes vrouwen en drie mannen, vervolgden hun weg mel het aangezigt naar het Oosten gekeerd, en hand aan hand gaande; 's avonds ten 8 ure bij een huisje komende, aan den weg gelegen in het Kolummer Nieuwland, bleven zij daar aan den dijk liggen tot 's nachts 11 ure, onder het zingen van Ps. 118, waarna zij de bewoners opklopten en vroegen om eten en drinken, met bedreiging zoo zij dat niet gaven, het huisje zou verbrand worden, want ... zij waren het uitverkoren volk Gods! De man des huizes, voor geweld bevreesd in het holle van den nacht, vlugte door het venster, om de bureu te wekken, waarna deze bende door dat zelfde venster trachtte binnen te komen, maar zij werden met geweld door de vrouw gekeerd, die hun zeide, dat indien zij zich verstoutten binnen te dringen, zij de binnenkomende met de hoofvork zou overhoop steken. Inmiddels werd door de bureu assistentie gevraagd in het dorp Bierum. Met een veldwachter aan het hoofd trachtte men den troep meester te worden, maar zulks was in het eerst vruchteloos; middelerwyl werd ook hulp gevraagd te Kollum, van waar de politie dadelijk naar de aangeduide plaats heen trok, en men zoo doende dat volkje baas werd en het transporteerde naar het Grietenhuis te Kollum, alwaar zij des maandags door den grietman zijn verhoord en later losgelaten, zoodat zij toen weder rustig naar huis konden keeren. De politie-dienaar te Kollum, op de kamer komende, waar deze personen opgesloten waren, vond hen half naakt, de armen kruislings over elkander, op den grond liggende. De eerste drie vrouwen, te huis komende en ziende dat alles nog in denzelfden staat was als toen zij vertrokken waren, zijn modernnaakt in een stuk vlasland gaan rondloopen, zingende, tot dat het geheele stuk land vernield was.

In den tijd van 14 dagen hebben in die streek drie zelfmoorden plaats gehad, waar van er twee aan dweepzucht worden toegeschreven. (K. C.)

Amelo, 18 aug. Het was der politie alhier gelukt, om eenige gestolene voorwerpen op het spoor te komen, van daar dat dezelve in den nacht van den 16den en 17den dezer maand op den vervoer van gemelde voorwerpen surveilleerde; in plaats echter van de vervoerders dezer goederen te ontdekken, deed zich aan den politiedienaar *Hendrik Wilhelm Bodewitz* een persoon op, dragende eenen gevulden zak, welken hij dadelijk herkende voor den alhier ter stede wonenden, sedert lang verdachten *Jannes Korf* bijgenaamd *Dof*, en welken hij staande hield, hem afvragende wat hij vervoerde. Onmiddellijk evenwel bleef de aankomende, zoodat de surveilleerde, den politiedienaar twee gevaarlijke wonden toe, en wel op de linkerhand en in den buik; gelukkig echter kwamen twee hulpagenten toeschieten en toen gelukte het, om onder den hevigsten tegenstand den gemelden *Korf* in zooverre magtig te worden, dat hij, nadat de veldwachter der Gemeente *Ambt Amelo, Barend Johannes Daman* en de gerechtsdienaar *Hendrikus Kempers* ook waren toegeschoten, kon worden onschadelijk gemaakt en toen bleek, dat de door hem vervoerde en afgeworpene zak eenige ponden *Pincops* en een stukje *Calicot* inhield, welke goederen eenige oogenblikken te voren in de nabijheid van de plaats der aanhouding door hem uit eene woning waren gestolen, terwijl toen tevens bleek, dat de politiedienaar *Bodewitz* doodelijk gewond was. De aangehouden is iemand die een aantal jaren wegens diefstal in de gevangenis heeft doorgebracht en een gevaarlijk sujet; de door hem verwonde politiedienaar is een zeer ijverig en algemeen geacht beambte, de deelneming in zijn ongeluk en dat der zijnen alhier is groot; er bestaat nog eenige hoop op zijn herstel, hoewel hij in alken gevalle het gebruik zijner linkerhand zal moeten missen; men hoopt dan ook, dat de door hem betoonde ijver en kloekheid niet zullen onbeloond blijven. (Hand.)

† *Arnhem, 20 aug.* Men verneemt, dat op eenigsteren gehouden vereeniging van kiesgerechtigden te Rosendaal, met algemeene stemmen tot kandidaten voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn benoemd, de heeren *ms. Grob* en *ms. van der Meer* en *G. J. C. Schmeijter*, raadshier in het provinciaal gerechtshof van Gelderland.

Arnhem, 20 aug. Van de zijde der heeren *T. da Costa*, *H. M. Labouchere*, *G. F. Gulcher*, *W. J. E. Smitsaert*, *P. J. Yering* van *Berkhout*, *C. H. de Mare*, *Ojens*, *J. E. Gregory*, *Pierson*, *C. W. R. Schotten* en *H. D. Gildemeester*, wordt de aandacht der kiezers in de hoofdstad, voor de aanstaande benoeming van vijf leden der Tweede Kamer, gevestigd op de heeren *Groen van Prinsterer*, *H. Muckay*, *C. Bakker*, *J. J. Teding van Berkhout* en *H. Rabusen*.

— In eene vergadering van 84 kiezers, zaterdag jl. te 's Hage gehouden, zijn tot kandidaten voor de Tweede Kamer gekozen: de heer *Boreel van Hogelanden*, thans lid der Kamer, en de heer *J. C. Baud*, oud-minister van Koloniën.

— In eene vergadering van Noordhollandsche, Geldersche en Utrechtsche kiezers nit de onderscheiden onderdistricten van het district Amersfoort, is besloten voor de Tweede Kamer te zullen kiezen de heeren; *Mr. J. M. de Kempenaer* en *E. W. van Dam van Isselt*. In eene vergadering van kiezers

geleden der gemeente Abcoude en Baambrugge, zijn als kandidaten voor de Tweede Kamer voorloepig aangenomen de heeren van Goltstein en van Doorn, beide thans leden der Kamer.

In de donderdag jl. gehouden vergadering der kiezers-vereeniging *Vrijheid en Orde* te Deventer, zijn tot kandidaten voor de Tweede Kamer voorgesteld: jhr. Storm van 's Gravesande, lid der Kamer, mr. T. W. Maule, regter in de regtbank te Deventer, T. J. Stieltjes, ontslagen officier der artillerie te Zutphen en dr. W. J. A. Fennekboet, hoogleeraar te Deventer; zij zullen worden uitgenoodigd. Hunne staatkundige gevoelens, bepaaldelijk over eene radicale hervorming van het belastingstelsel, te doen kennen.

Op zoneden 13den jl. te Winterswijk gehouden vergadering van een negentigtal kiezers, was men algemeen voor herkiezing der HH. Dullert en van Zeylen van Nyvelt, als leden der Tweede Kamer.

In het jaar 1803 kocht de heer van Santen, oud-burgemeester der stad Emden, de vader van den in 1848 overleden Justizrath van Santen, het huis Landegge, in het amt Meppen, koninkrijk Hannover, met de daarbij behoorende bosschen, landerijen en veenen voor eene som van f 48,600.

De verkoop werd uitdrukkelijk door de verkoopers verzekerd, dat de tot het goed behoorende veenen zich uitstrekten tot aan de Hollandsche grenzen. Spoedig bleek het echter, dat de verkoopers op verre na niet konden leveren, wat zij verkocht hadden. Niet alleen toch zag de koper weldra in, dat de verzekering, alsof het goed zich tot de Hollandsche grenzen zou uitstrekken, geheel bezijden de waarheid was, maar zelfs bevond zich een niet onbelangrijk gedeelte der, volgens de kadastrale kaart, om het maar zoo eens te noemen, tot Landegge behoorende bouwlanden en veenen in geheel vreemde handen.

In dezen stand van zaken, daar en de heer van Santen zich niet gehouden rekende het laatste 1/3 der koopsom uit te betalen, en de verkoopers steeds in gebreke bleven het verkochte te leveren, namen beide partijen hunne toevlucht tot de regtbank. Had nu slechts de koopactie, eene behoorlijke opgave ingehouden van het verkochte, dan voorzeker zoude de zaak gemakkelijk hebben kunnen worden beslecht. Maar daar de koper alleen sprak van het oude riddersgoed Landegge met al de daarbij behoorende landerijen, veenen enz., om een bepaald gedeelte van de koopsom te betalen, noch van de Hollandsche grenzen, noch van de uitgestrektheid der landerijen of veenen, gaf het onbepaalde dezer uitdrukking aanleiding tot zeer uiteen loopende gevoelens, en werd de beslissing voor de regters moeilijk.

De koper beweerde bij het sluiten van den koop, eene opgave te zijn van de bouwlanden en veenen, gelegen tusschen Landegge en de Hollandsche grenzen; de verkoopers verklaarden niets meer verkocht te hebben dan zij geleverd hadden, en volgens de kaart zouden de tot het landgoed behoorende landerijen zich wel niet tot aan de Hollandsche grenzen uitstrekken, maar werd niettemin den heer van Santen nog eene uitgestrektheid gronds toegekend, welke waarde door deskundigen op ongeveer 1/3 der koopsom geschat is. Hoe de partijen te scheiden? Na jaren lang talmen en dralen, na herhaalde opnemingen der goederen, na het hooren lezen van talloze rapporten van deskundigen enz., ging de Justizkanzlei te Haselunne over tot iets, hetwelk zij wellicht in het begin had kunnen of moeten doen, het aoreen der bij den verkoop tegenwoordig geweest zijnde getuigen.

Bij de oproeping bleek echter, dat van deze slechts één meer in leven was; en hoewel diens getuigenis, dat het goed verkocht was met de daarbij behoorende landerijen tot aan de Hollandsche grenzen, de regtmaticheid van den eisch des heeren van Santen nader scheen aan te toonen, was de verklaring van dien éénigen getuige onvoldoende, om de zaak tot een beslissend einde te brengen. Thans moest dan alleen op de ten processe voorhandene stukken regt worden gesproken.

Spoedig bij het behandelen van regtszaken schijnt in Hannover een gewoonte te worden gehouden, om men tot het gewenschte resultaat kwam, maar eindelijk volgde toch de beslissing. In 1840, toen de straks genoemde Justizrath van Santen zijn vader reeds jaren lang in het bezit van Landegge was opgevolgd, besloot het Oberappellationsgericht in het hoogste ressort, het geding in zoverre te bevestigen, als de koper, dat den heer van Santen het goed van het landgoed werd toegekend, met al de landerijen, die volgens de grensscheiding op de kaart, daartoe behooren te behooren en vroeger behoord hadden.

Was de rechter deze zwaarigheid, de uitgestrektheid van het gekochte goed, uit den weg geruimd, thans volgde eene tweede, voorzeker niet minder gewichtige. Gelijk wij gezegd hebben, had de heer van Santen, toen de verkoopers in gebreke bleven het verkochte te leveren, geene roeping gevoeld het laatste gedeelte der koopsom te storten; de betaling nu dezer som, met de daarbij verschenen interessen, was de afrek van de vermoedelijke inkomsten, die de koper van de hem 37 jaren lang onthoudene bouwlanden en veenen zou getrokken hebben, gaf aanleiding tot ernstige moeilijkheden. Daar partijen ook in dit geschiedpunt tot geene minnelijke schikking konden geraken, namen zij op nieuw hunne toevlucht tot de Justizkanzlei te Haselunne. Stuite men

na in het eerste proces, door de onbepaaldheid der koopacte, op vele zwaarigheden, hier scheen de beslissing nog moeilijker. Tot driemaal toe werden er van wege partijen en de regtbanken deskundigen benoemd, belast met het opnemen der bij de uitspraak van het hoogste gerechtshof den heer van Santen toegekende landerijen en het begrooten van de vermoedelijke inkomsten daarvan; tot driemaal toe leverden deze deskundigen schriftelijke rapporten in, maar tot driemaal toe werden deze rapporten, en door de Justizkanzlei en door het Oberappellationsgericht afgekeurd. Ten vierdemale moesten er nu deskundigen benoemd worden, en nu wist men, na lang zoeken, in Oost-Vriesland een man te vinden, van wiens uitspraak de beslissing zoude afhangen. Hadden nu de vroegere commissiën van deskundigen, althans sommige leden daarvan, bij het begrooten der vermoedelijke inkomsten steeds de opbrengst der bewuste bouwlanden in de laatste jaren in aanmerking genomen, en had de meerderheid dier commissie daardoor telkens tot het toestaan van eene vrij aanmerkelijke korting aan den heer van Santen geconcludeerd, deze coryphée van alle deskundigen schoof deze geheele berekening ter zijde en ging op eene geheel bijzondere, hem, zoo wij hopen, alleen eigene wijze te werk. Hem in die berekening te volgen, rekenden wij onnoodig, daar de praktij, waar wij over spreken, den meesten onzer lezers zeker zelfs bij name onbekend is; genoeg zij het dan te zeggen, dat, op zijn nauwkeurigst berekend, de schadevergoeding, welke den heer van Santen zoude toekomen wegens het gemis van al de zoo vele jaren lang nem onthoudene bouwlanden en veenen, wier opbrengst jaarlijks gemiddeld minstens op f 300 à f 400 mag geschat worden, in het meesterlijke rapport van genoemden deskundige begroot werd op ongeveer f 4000.

Waren nu de rapporten der vorige commissiën telkens afgekeurd, omdat het verslag der door beide partijen benoemde deskundigen steeds te zeer uiteenliep, dit rapport scheen te belagchelijk, zelfs aan de tegenpartij, dan dat het in aanmerking scheen te kunnen komen. En toch en de Justizkanzlei en het Oberappellationsgericht, steunende op de groote kennis van zaken, waarmede het rapport was opgesteld (?), vereenigden zich daarmede, en bij arrest van het Oberappellationsgericht werden de toenmalige bezitters van Landegge, de vijf moedige kinderen van den Justizrath van Santen, in het hoogste ressort, veroordeeld tot het betalen eener som van ongeveer f 54,000, zijnde, na aftrek van de hun toekomende f 4000, het achterstallige der verschuldigde koopsom, met de verschenen interessen en proceskosten. Daar de kinderen niet bij magte waren deze som bijeen te brengen, en eene minnelijke schikking onmogelijk bleek te zijn, werd Landegge den 20sten juli verkocht en toegewezen aan een der verkoopers.

Ziedaar in korte trekken een verslag van het proces betreffende Landegge en de aanleiding tot den verkoop daarvan. Van aanmerkingen onthouden wij ons: de stof daartoe ligt overigens ruischoots voor de hand. Gaarne waren wij over eenige bijzonderheden wat naarkeuriger en uitvoeriger geweest, maar hiertoe ontbraken ons op dit oogenblik de noodige bescheiden en de ruimte. Wat wij hier opteckenden, hebben wij meerendeels aan moudelinge mededeelingen ontleend, hetzij van de familie van Santen zelf, hetzij van anderen, die, in de nabuurschap van Landegge wonende, door het belang, hetwelk het proces steeds een ieder had ingeboezemd, met de bijzonderheden daarvan bekend waren. Wij beklagen de ongelukkige kinderen, die zich zoo eensklaps, zonder kunne schuld, van alles zien beroofd. En wie zal niet met ons instemmen, wanneer wij, in navolging van den Kon. Hannoverischen Medicinalrath Matthäi, die aan het slot van de beoordeeling eener uitspraak van Fransche gezwoeren, deze woorden plaatste: »Möge das Schicksal uns bewahren vor den Geschwornen-Gerichten nach französischen Mustern,“ ook hier zeggen: de Hemel beware ons voor alle Justizkanzleien en Oberappellationsgerichte, naar het Hanoversche model ingerigt.

(Bron. Cr.)

OOSTINDISCHE KOLONIËN.

De *Singapore Free Press* meldt, dat in de wateren van Singapore in den laatsten tijd weder zeeschommelingen door Chinezen gepleegd zijn. Een vaartuig met Maleijers heeft door een kloekmoedigen tegenstand, eene rooverij ontkomen op de vlugt gedreven, terwyl eenige dagen later een schip, door Cochin-Chinezen bemand, slechts door eene snelle vlugt de zeeschommelingen is ontkomen. Andere vaartuigen waren echter niet zoo gelukkig, en zijn met meer of minder verlies hunner equipage door de roovers genomen.

Gedurende de maand juni zijn te Singapore 8502 brieven ontvangen en 10,604 verzonden. Van eerstgenoemden waren 211 van Batavia afkomstig en onder de laatsten 4337 naar Batavia bestemd.

Berigten van Laboon en Serawak, van 22 juni, melden, dat die nederzettingen in een gunstigen toestand verkeerden. De heer Bulestier, afgevaardigde van de Vereenigde Staten bij eenige der onafhankelijke vorsten in den archipel, heeft Soerabaja bezocht en een brief van den president der gemiddelde republiek afgegeven, waarbij deze aan de *Amboina Broche* het aanzoeken tot vriendschap en hand-

delbetrekkingen voorstelt. De wateren van Laboon waren zoon het oogenblik veilig, maar men meende te weten dat de zeevoerers van Sarehas en Kanowit voornemens waren, plotseling met eene aanzienlijke magt te voorschijn te treden.

De nederzettingen worden door talrijke groote handelspraauwen bezocht, en er onderhouden thans negen groote schepen onder Engelsche vlag, geregeld de handelsbetrekkingen met de noord-westkust van Borneo.

Geweelde Amerikaansche gezant heeft zich van Laboon naar Borneo begeven, om daar met den sultan een handelsverdrag te sluiten. Hij is voorts naar China vertrokken en zal vervolgens Bali, Batavia en Penang bezoeken.

De gouverneur van Hongkong, Bonham, heeft aanzoek gedaan om zich naar Peking te mogen begeven. Men beschouwde het als zeer twijfelachtig, of dit veroorloofd zou worden, ja zelfs of hij wel eene vriendelijk antwoord op zijne aanvraag zou ontvangen. — Volgens geruchten is de Chinese eerste minister in hoogen onderdom overleden. Voorts zegt men, dat de Chinese regering vast besloten heeft, om door de strengste maatregelen den opiumhandel te vernietigen. In de omstreken van Canton woedt eene zeer kwaadaardige ziekte, die aanzienlijke getallen Chinese ten grave sleept.

Nopas den heer Lincklaan Westenberg, kolonel der infanterie, den 6den mei te Soerabaya overleden; verzoekt men de volgende bijzonderheden: Jan Lincklaan Westenberg werd den 9den juni van het jaar 1800, te Zutphen (provincie Gelderland) geboren.

Den 23sten September 1817, begon hij zijne militaire loopbaan als kadet bij het 16de bataillon jagers; werd in het jaar 1820 2de luitenant, en vertrok den 6den april 1826, in dien rang naar Oost-Indië.

In 1828 tot 1sten luitenant en in 1832 tot kapitein benoemd, werd hij in 1836 ter westkust van Sumatra geplaatst.

Den 18den december 1837 tot majoor bevorderd, keerde hij het volgende jaar naar Java terug, en verkreeg eene plaatsing bij het 3de bataillon infanterie.

In 1840 luitenant-kolonel geworden, vertrok hij andermaal naar Sumatra's westkust en verbleef daar tot het laatst van 1842.

Bij zijne terugkomst op Java, werd hij al spoedig belast met de oprigting van het 12de bataillon infanterie, over hetwelk hij gedurende een tijdverloop van ongeveer zes jaren het bevel voerde.

In het begin van 1849, hom het kommando der 3de groote militaire afdeling op Java opgedragen zijnde, werd hij in die betrekking den 23sten februari daaropvolgende, tot kolonel benoemd.

Gedurende zijne militaire loopbaan in Indië, woonde hij de veldtogten van 1827 tot 1830, in de vorstenlanden op Java bij.

Hij nam, gedurende de jaren 1836 en 1837, deel aan de berenning van Bonjol, en werd voor de doop hem bewezen diensten, gedurende dit tijdperk, tweemaal eervol vermeld.

In den aanvang van 1838, tot kommandant der noordere mobiele colonne benoemd, gaf hij bij het bestormen der vijandelijke versterking Loepoe Oelie (Sumatra's westkust), wederom de onafhankelijkste bewijzen van zijn onwrikbaren moed en volharding; bij deze gelegenheid bekwam hij eene zware kogelwonde in den regter schouder.

Eindelijk mogt hij de voldoening smaken, voor al zijne diensten, in de onderscheidene oorlogen op Sumatra bewezen, den 12den februari 1841 benoemd te worden tot ridder der militaire Willems-orde, 4de klasse.

Reeds sedert eenigen tijd lijdende, werd hij in het laatst der maand april bedlegerig, en zijne zwakte nam hand over hand zoodanig toe, dat menschelijke hulp niet meer baten kon.

In den ochtend van den 6den mei werd hij aan eene geliefde gade, zoven, waarvan vijf nog jonge kinderen, zijne talrijke vrienden, en zijn allier werkkring omringd, in den nacht overleden. Den 7den, 's morgens, werd het stoffelijk over-schot plechtig en met alle militaire eer ter aarde besteld; eene talrijke schare van officieren, ambtenaren en notabele ingezetenen, vergezeld het lijk naar zijne laatste rustplaats.

Eene treffende lijkrede werd door den welgevoerden heer Dr. Meijer uitgesproken, en in menig oog blonk eene traan, bij het herdenken aan dien brave.

Van Soerabaja, dd. 29 Mei 1850, is het volgende ter plaatsing gezonden:

De dag van gisteren leverde een feest op, hetwelk slechts aan zeer enkelen vergund wordt te zijn. De heer J. Rambaldo, ridder der orde van den Nederlanderschen Leeuw en van de militaire Willems-orde, 4de klasse, kapitein ter zee en havensluitende plaats, berikte op den zelfden zynen diensttijd, waarvan acht en veertig jaren in deze gewesten waren doorgebracht.

Wenige dagen te voren had hij de eer, dat zijn vaderland terug te zien, en hij die getuigenis af te leggen, dat hij met de grootste belangstelling het harte aanleed van zijne intrede in de vaderlandse dienst te zien.

Talrijk was de schare, welke zich des avonds van den feestdag ten huize der algemeen geachte feestelingen vereenigde; de vrolijkheid, op elks gelaat

verspreid getuigd van de hartelijkste deelneming in het geluk, en deze openbaarde zich in een daverend gejuich, toen den door het hoofd des bestuurs ingestelden heidronk door den braven kolonel *Rambaldo*, op ongekunstelde wijze, in echte zeemanstaal werd beantwoord, en hij daarbij met fierheid, uit het gevoel van trouwe pligtsbetrachting geboren, terug zag op de vervol afgelegde loopbaan en op de gedurende denzelfden aan vorst en vaderland bevestigde diensten.

Eerst met den komenden morgen eindigde dit heugelijks feest, dat zich door gulle scherts en vrolijkheid kenmerkte, en waarvan het herdenken den heer en mevrouw *Rambaldo*, een blijvend genoegen moge schenken.

Door de autoriteiten van Sambos zijn in het begin van juni ernstige maatregelen in het werk gesteld tegen de op dat gedeelte van Borneo gevestigde Chinezen, die weigerden een hunner, beschuldigd van invoeren van opium, aan het Nederlandsch gezag aan te leveren. Dien ten gevolge vertrok eene expeditie, sterk omtrent 1000 man, naar Sankawang, om den aanval op de Chinezen moeten twee of drie honderd militaire officieren gedood of gekwetst zijn. Volgens de laatste berichten was de zaak nog onbeslist.

In de residentie Banjoemaas hebben de waterleidingen in het district Bandjar (afdeeling Bandjar Negara) andermaal, ten gevolge van aardstoringen, aanzienlijke schade geleden, en is een gedeelte van den grooten weg, van Bandjar Negara naar Wonosobo, in het district Singemerto, ingestort.

Deze aardstoringen schijnen een gevolg van de langdurige regens, vroeger in die streken gevallen, welke den grond geheel hebben doorweekt.

Het valt anders niet te verklaren, dat, zonder nieuwe regens van aanbelang, gedurende vijf dagen, op eene lengte van 300 a 400 voet, en op eene hoogte van 50 a 60 voet, eene aanhoudende aardstorting heeft plaats gevonden.

De waterleiding uit de rivier Pekantjangan is daardoor, op de hoogte van de dessa Rakit, verstoort geraakt.

Het water, een tijdlang opgestopt, heeft zich met geweld eenen uitweg gezocht, en de eene zijde der waterleidingen weggeslagen, waardoor aan de andere zijde 700 bouw nieuwe sawas geheel van water verstoken zijn.

De bevolking is intusschen ijverig bezig om de aangebrachte schade te herstellen, en een gedeelte der waterleiding meer naar de vlakte, gedeeltelijk over eenen dam, te verleggen, daar de bergbrug, over welke de ruis loopt, reeds belangrijke scheuren vertoont en eene nieuwe aardstorting doet vrezen.

De Batoo-eilanden, behorende onder de assistent-residentie Ajer-Bangies, ter westkust van Sumatra, en van de vreedige houding, welke zekere pang-hoeloe *Lawa-Olanda*, van de kampong Sie-Gessé, op het eiland Gatha, tegen het bestuur aangenomen had, zijn nadat door den assistent-resident alle middelen van overreding vruchteloos waren beproefd, Z. M. schoonerbrik *Dofijn* en de kruisboot No. 48, naar het eiland toe waarts gezonden, ten einde *Lawa-Olanda*, des noods met geweld, tot gehoorzaamheid aan het wetig gezag te brengen.

De expeditie, over welke het bevel aan den hantien-kommandant, den luitenant ter zee 1ste klasse, *Berghuis*, was opgedragen, waren 25 man infanterie op de schoonerbrik ingescheept.

Obk Z. M. schooner *Argo*, welke men onder weg ontmoet had, nam deel aan de expeditie.

Op den 12den mei, voor de kampong Bobo-Sibero nabij Sie-Gessé, gekomen, werden de hoofden der omringende kampongs, onder welke *Lawa-Olanda* tegen den volgenden morgen in de kampong Bobo-Ganoea bleef verblijven; ten einde hen, zoo mogelijk, tot eene onderlinge versoening en onderwerping aan het gezag te bewegen.

Deze vergadering, op welke ook *Lawa-Olanda* verscheen, was, liep vruchteloos af.

In den vroegen morgen van den 14den had daarop, nabij de kampong Rabo-Sietera, de landing plaats.

De expeditie bestond uit 36 gewaardragende matrozen en 25 inlandsche infanteristen, onder de bevelen van den luitenant ter zee 1ste klasse *O. J. Berghuis* en vier officieren.

Nadat men, na eene marsch van één uur, door een moeilijk terrein, den achtertuin der vijandige kampongs bereikt had, valeden de troepen post aan de straatop, aan den rechterlaan van den vijand, ten einde de schoeners, welke inmiddels waren aangekomen, de gelegenheid te geven de kampongs te bereiken, en de bestorming van de bestorming te gemakkelijken.

De vijand wachtte de onzen moedig af; doch toen de troepen, onder de slagen der bijlen, bevestigd, en matrozen en soldaten over den muur en de poort naar binnen drongen, trachtte een ieder, om de vijandigen, zich met de vlugt te redden.

De vijand wachtte de onzen moedig af; doch toen de troepen, onder de slagen der bijlen, bevestigd, en matrozen en soldaten over den muur en de poort naar binnen drongen, trachtte een ieder, om de vijandigen, zich met de vlugt te redden.

Een klein gedeelte van den vijand hield echter stand, en verdedigde met klewang en lans iederen voet gronds.

Eenige der onzen werden gewond, onder dezen ook den luitenant ter zee 2de klasse *D. van der Gonden*, die, nadat hij zijnen sabel op de klewang van eenen *doeblan* of voorvechter had aan stukken geslagen, eene lichte kwetsuur aan de hand bekam.

Deze *doeblan* werd daarop door den luitenant ter zee 1ste klasse *Berghuis* met een pistoolschot ter neder geschoten, en ook de anderen vonden strijdende den dood. De kampong Sie-Gessé werd in den brand gestoken en in de asch gelegd.

Lawa-Olanda, die zich door de vlugt gered had, is door de hoofden, die zich aan de zijde van het bestuur hadden aangesloten, opgevangen en uitgeleverd.

Op de Banda-eilanden heeft zich de koorts onder ongunstige voortteekenen geopenbaard, en ofschoon voor den oogenblik van geen ernstigen aard, is het moeilijk vooruit te zien, welke verwoestingen de ziekte zal aarigten.

Volgens de ontvangene berichten, bevonden zich op Groot Banda 800 lijdende onder geneeskundige behandeling; een getal, hetwelk, in verhouding tot het aantal zielen, aanzienlijk mag genoemd worden.

Op enkele plaatsen had de koorts, als het ware geen enkele gespaard; getuige het spacerijperk *Dender*, alwaar van de 136 gedetacheerde perkslaven en bannelingen, slechts vijf kappen voor den tuin-arbeid geschikt waren.

Aan een particulier schrijven uit Canton, dd. 7 juni, ontleenen wij het volgende:

»Door de Mandarijnen hier, ten minste voor zoo veel bekend is, tot nu toe geene middelen aangewend, om den koelie, welke den heer *H. G. J. Reijnvaan* in februari gewond en beroofd heeft, te vatten.

»De nieuwe gouverneur van Macao, *P. A. da Cunha*, is alhier aangekomen; ook arriveerden hier een korvet, *don Juan I*, zoo mede een fregat, *Maria II*, en wordt er nog eene korvet, *de Iris*, verwacht; in het geheel, dat is de bezetting van Macao hieronder gerekend, zal de gouverneur *da Cunha* over een 1000 man soldaten beschikken kunnen. Over de door hem te nemen maatregelen is niets te bepalen. Men schrijft van Macao: Men wensch wel te weten wat de gouverneur voornemens is te doen, maar hij ziet niemand en spreekt zelfs niet met hen, die hem omringen, in een woord, hij is ondoordringbaar.

»De cholera nadert dit land met rassche schreden; de van Touquin ontvangen berichten der Fransche zendingen, geven eene treurige beschouwing der ziekte, welke, in de provincie Kwantung is aan Touquin grenzende.» (N. R. C.)

Advertentiën.

De BURGEMEESTER van *Herwen* en *Aerdt* maakt bekend, dat van af den 27sten Augustus iedere Dingsdag in de kom van het dorp *Lobith* eene STAAL-ROE-MARKT zal gehouden worden.

Lobith, den 16den Augustus 1850.

De Burgemeester voorziet, *VAN HUGENPOTH*.

Eene verzweering aan een arm door de Zalf en Pillen van *HOLLOWAY* genezen.

De heer *ROBERT GEEGE* Jan. te *Clerkeoland*, *Clowes*, in *Lerbank*, had in 1849 zijn arm eene aanmerkelijke verzweering aan een arm. Vervolgens kreeg hij nog eene open wonde in den schouder. Zijn vader was in groote bekommernis, en raadpleegde onderscheidene bekwaame genees- en heilkundigen; intusschen kwijnde zijn arm al meer en meer weg. Eindelijk raade hem een vriend aan, de Zalf en Pillen van *HOLLOWAY* te beproeven; hij deed het, en in zes weken tijds was de zieke volkomen hersteld. Hij wordt nu dik en vet, en is, om zijne eigene uitdrukking te bezigen, zoo sterk als een paard.

Doosjes Pillen van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23.50; Potjes Zalf van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 8.15, f 15.90, f 23.90.

Zien op franco-aanvraag a contant te bekomen, bij den heer *S. STRAATMAN*, Hoofddepôthouder der *Holloway's Remedy's*; den heer *F. ROMELIJN* Fz., Depôthouder te *Arnhem*; den heer *B. ADA-*

M.A., Depôthouder te *Amsterdam*; als middelen *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

NEDERLANDSCHE

Rhijn-Spoorweg-Maatschappij.

De Directie brengt mits deze ter kennis van het Publiek, dat met 10. September aanstaande EEN GEWIJZIGD TARIEF VAN VRACHTEN, zoo voor PERSONEN, GOEDEREN, GELDSWAARDE als voor VEE, in werking zal worden gebragt.

De GEWIJZIGDE TARIEVEN zijn van Heden af aan de Drie Hoofdstations, mitsgaders aan de Factorij alhier, bezijden het Paleis, verkrijgbaar gesteld tegen f 0.10 per Exemplaar.

Amsterdam, 15 Augustus 1850.
De Directie der Nederlandsche Rhijn-Spoorweg-Maatschappij.
B. DONKER CURTIUS, President.
Ter ordonnantie van dezelve
J. C. S. JACOB, Secretaris.

Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij.

ZOMERDIENST 1850.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam*.
Des MAANDAGS, WOENSDAGS en ZATURDAGS, 's morgens te 9 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*.
Des ZONDAGS en DONDERDAGS, 's morgens te 6 ure.

Van *ARNHEM* naar *MANNHEIM*.
Des ZONDAGS en DONDERDAGS, 's middags te 3½ ure, na aankomst van den Spoortrein van *Amsterdam* en der Stoomboot van *Rotterdam*.

ARNHEM—LONDEN.
Des Maandags van *Arnhem* naar *Rotterdam* vertrekke de Stoomboot, welke op woensdags van *Rotterdam* naar *Londen* vertrekkende Stoomschip

BATAVIER.

De Diligence der onderneming *VAT HEUMEN*, *KOENS* en *KIESBRINK*, vertrekkende van *Zutphen* des morgens te 6 ure, correspondeert op de van *Arnhem* naar *Rotterdam* vertrekkende Stoombooten.

PASSAGIERS-VRACHTEN.
VAN ARNHEM NAAR:

	Voor-Kajuit. Enkels Reis.	Groote Kajuit. Enkels Reis.	Voor-Kajuit. Hoofdenreis.	Groote Kajuit. Hoofdenreis.
<i>Londen</i> . . .	f 11.40	f 19.20	f 17.10	f 28.80
<i>Rotterdam</i> . . .	» 1.25	» 2.50	» 1.85	» 3.75
<i>Vreeswijk</i> . . .	» 0.80	» 1.60	» 1.20	» 2.40
<i>Duisburg</i> . . .	» 1.10	» 2.20	» 1.65	» 3.30
<i>Keulen</i> . . .	» 1.75	» 3.50	» 2.60	» 5.25
<i>Mainz</i> . . .	» 4.00	» 8.00	» 6.00	» 12.00
<i>Mannheim</i> . . .	» 5.00	» 10.00	» 7.50	» 15.00

De GOEDEREN worden zoo veel mogelijk op de vrijhavens van *Mannheim*, *Mainz*, *Bieberich*, enz. geladen en NIET te *Emmerik* gelost.

Nadere Informatiën zijn te bekomen bij *J. W. TER HAAR*, Agent te *Arnhem*.

Marktprijzen.

Duynter, 16 augustus.
Over het algemeen was de stemming voor alle granen zeer willig, de aangevoerde hoeveelheid *Tarwe* echter meereendeels uit geringe kwaliteit bestaande, zijn de besteede prijzen met hantien aan te nemen, zijnde verkocht van f 7.50 tot 8.50. — *Rogge* was zeer begeerd; en eene vrij aanzienlijke aanvoer ging tot klimmende prijzen, vng al, zijnde daarvoor besteed f 5.10 a 5.50. — *Boekweit* bij kleinen aanvoer in een doen f 4.80 a 5.00. — *Garst* als ook *Haver* niet ter veil. — *Aardappelen*: f 1.20 a 1.40 het mud. Ter markt 20 a 25 mud. Per schip verzonden 400 a 500 mud tegen f 1.25 a 1.35. — *Boter*: 1. soort f 12.50 a 13.00. 2. soort f 11.00 a 11.50.

Waterhoogte te Arnhem.
20 Aug. 2 El 4 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 3 D.

er courant is f 5 in de drie maanden. Afz. welke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen voor elke plaatsing.

Te *Arnhem*, bij *G. J. THIEME*, Boekdrukker.